

บันทึก

เรื่อง การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะขับรถ

กรมตำรวจมีหนังสือที่ มท ๐๖๐๗.๔๒/๔๗๖๕ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยมีหลักการบัญญัติห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถในขณะใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ติดต่อกับผู้อื่นเว้นแต่โทรศัพท์นั้นจะมีอุปกรณ์ (แฮนด์ฟรี) ซึ่งผู้ขับขี่สามารถใช้ได้โดยไม่ต้องจับถือ หรือหนีบโทรศัพท์ไว้กับร่างกาย หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สี่ร้อยบาทถึงหนึ่งพันบาท กรมตำรวจได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ โดยที่ประชุมได้หยิบยกปัญหาเกี่ยวกับผู้ขับขี่รถใช้โทรศัพท์ขณะขับรถขึ้นมาพิจารณาตามที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลเสนอ และมีผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกรมตำรวจได้แสดงความเห็นไว้ ดังนี้

๑. ผู้แทนกองบังคับการตำรวจจราจรมีความเห็นว่า ปัจจุบันมีผู้ขับขี่รถใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะขับรถเป็นจำนวนมาก อาจเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายซึ่งการกระทำของผู้ขับขี่รถมีดังนี้

(๑) เมื่อผู้ขับขี่ใช้โทรศัพท์ถึงบุคคลอื่นในขณะขับ จำเป็นต้องใช้มือข้างหนึ่งกดหมายเลข และใช้มืออีกข้างหนึ่งถือโทรศัพท์ รวมทั้ง ต้องละสายตามองแป้นโทรศัพท์

(๒) การรับสายโทรศัพท์เรียกเข้าในขณะขับรถ ผู้ขับขี่ต้องละมือข้างหนึ่งมาถือโทรศัพท์หรือหนีบไว้กับชอกคอ

ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายควบคุมในการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะขับรถ ยนตร์ กองบัญชาการตำรวจนครบาลจึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. โดยแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้มีบทบัญญัติควบคุมมิให้ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะขับรถ ดังนี้

“มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๙) ในขณะที่รถเคลื่อนที่ พุด หรือใช้โทรศัพท์ เว้นแต่โทรศัพท์นั้นจะมีอุปกรณ์ซึ่งผู้ขับขี่สามารถพุดหรือใช้ได้โดยไม่ต้องจับหรือถือโทรศัพท์ไว้ในขณะพุดหรือรับฟัง”

๒. ผู้แทนตำรวจภูธรภาคและผู้แทนกองตำรวจทางหลวงมีความเห็นสอดคล้องต้องกันว่า การที่ผู้ขับขี่รถใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะขับรถเป็นลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา เข้าข่ายตามมาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา ฯลฯ

๓. ผู้แทนกองวิชาการ กรมตำรวจ มีข้อสังเกตว่า มาตรา ๔๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถโดยประมาทหรือน่า

หวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน เป็นข้อกำหนดกว้าง ๆ โดยอาจครอบคลุมถึงข้อเท็จจริงของการใช้โทรศัพท์ในขณะที่รถนั้นเคลื่อนที่ได้อยู่แล้ว

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นสนับสนุนทั้ง ๓ แนวทางดังกล่าวข้างต้น กล่าวคือ

แนวทางที่หนึ่ง เห็นว่า มาตรา ๔๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ครอบคลุมถึงการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่รแล้ว

แนวทางที่สอง เห็นว่า มาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ครอบคลุมถึงการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่รแล้ว

แนวทางที่สาม เห็นว่า ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายควบคุมการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่ร จึงจำเป็นต้องร่างกฎหมายห้ามผู้ขับซึ่รใช้โทรศัพท์ขณะขับซึ่ร

ทั้งนี้ ที่ประชุมยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ จึงมีมติให้นำปัญหาดังกล่าวหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

กรมตำรวจพิจารณาแล้ว เห็นว่า เนื่องจากผู้แทนกรมตำรวจมีความเห็นสนับสนุนทั้ง ๓ แนวทางดังกล่าวข้างต้น โดยยังไม่สามารถหาข้อยุติได้ กรมตำรวจจึงได้มีหนังสือหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(๑) มาตรา ๔๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จะครอบคลุมถึงการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่รหรือไม่

(๒) มาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จะครอบคลุมถึงการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่รหรือไม่

(๓) หรือต้องแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อให้ครอบคลุมถึงเรื่องดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) ได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) ผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการจัดระบบการจราจรทางบก) และผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก) เพื่อประกอบการพิจารณาด้วยแล้วสรุปความได้ว่า กรมตำรวจเห็นว่า การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในกรณีดังกล่าวอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้อื่นได้สมควรมีการควบคุมการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่ร โดยกรมตำรวจได้ขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทำการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนสำหรับการออกกฎหมายห้ามใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่ร โดยผ่านทางศูนย์วิจัยกรุงเทพโพลล์ และรายการข่าวจราจร สวพ. ๙๑ ได้ข้อสรุปว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการมีกฎหมายห้ามใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่ร รวมทั้งได้ติดต่อขอข้อมูลอุบัติเหตุจากการที่ผู้ขับซึ่รใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่รจากองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ มูลนิธิสาธารณสุขแห่งชาติ และสถาบันการแพทย์ด้านอุบัติเหตุและสาธารณสุข ปรากฏว่าการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่รมีโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุเป็น ๔ เท่าของการไม่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่ร นอกจากนั้น ยังได้ตรวจสอบกฎหมายห้ามใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับซึ่รของต่างประเทศ ปรากฏว่า มีหลายประเทศที่มีกฎหมายห้ามใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่

เช่น อิตาลี โปแลนด์ ศรีลังกา มาเลเซีย และบรูไน เป็นต้น ในขณะเดียวกันก็มีหลายประเทศที่ยังไม่มีกฎหมายแต่กำลังจะมีการออกกฎหมายในเรื่องดังกล่าว เช่น อังกฤษ ออสเตรีย และเดนมาร์ก เป็นต้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) ได้พิจารณาปัญหาข้อหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ปัญหาว่ามาตรา ๔๓ (๔) ^๑ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จะครอบคลุมถึงการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะขับขี่รถหรือไม่นั้น เมื่อได้พิจารณามาตรา ๔๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่บัญญัติห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถโดยประมาทหรือนำพาอันตรายอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินแล้ว จะเห็นได้ว่า การขับขี่รถกรณีใดจะถือได้ว่าเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามดังกล่าวหรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเป็นกรณี ๆ ไป เช่น การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ขณะขับขึ้นนั้น ผู้ขับขี่มีความชำนาญเพียงพอหรือไม่ เป็นต้น มาตรา ๔๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ มิใช่ข้อกำหนดกว้าง ๆ ที่ครอบคลุมพฤติการณ์ในการขับรถที่มีปัญหาได้ในทุกกรณีไป แต่จะต้องเป็นกรณีที่มีลักษณะเป็นการขับรถโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้ขับขี่อาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่ หรือการขับรถในลักษณะที่ทำให้ผู้อื่นหวาดเสียว่าจะเกิดอุบัติเหตุหรืออันตรายอื่น สำหรับบทบัญญัติมาตรา ๔๓ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ นั้น มีที่มาจากมาตรา ๒๙ (๔) ^๒ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งบัญญัติไว้ช้านานแล้ว แต่ไม่ทันสมัยพอที่จะครอบคลุมถึงพฤติการณ์ในการขับรถที่สมควรห้ามได้ทั้งหมดในเวลาต่อมา ใน

^๑ มาตรา ๔๓ ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถ

(๑) ในขณะหย่อนความสามารถในอันที่จะขับ

(๒) ในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

(๓) ในลักษณะกีดขวางการจราจร

(๔) โดยประมาทหรือนำพาอันตราย อันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

(๕) ในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา หรือไม่อาจแลเห็นทางด้านหน้าหรือด้านหลัง ด้านใดด้านหนึ่งหรือทั้งสองด้านได้พอแก่ความปลอดภัย

(๖) คร่อมหรือทับเส้นหรือแนวแบ่งช่องเดินรถ เว้นแต่เมื่อเปลี่ยนช่องเดินรถ เลี้ยวรถ หรือกลับรถ

(๗) บนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันสมควร เว้นแต่รถลากเข็นสำหรับทารก คนป่วยหรือคนพิการ

(๘) โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น

^๒ มาตรา ๒๙ ห้ามมิให้ผู้ใดขับรถในกรณีต่อไปนี้

(๑) ในเวลาที่ร่างกายหย่อนความสามารถในอันจะขับ หรือ

(๒) ในเมื่อได้เสพสุราหรือของเมาอย่างอื่นจนหย่อนความสามารถในอันจะขับ หรือ

(๓) โดยตั้งใจกีดขวางในทาง หรือ

(๔) โดยประมาท หรือเป็นเหตุนำพาอันตรายอันเกิดอันตรายแก่ประชาชน

มาตรานี้ให้ใช้บังคับตลอดถึงรถรางด้วยโดยอนุโลม

ที่สุดพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงได้เพิ่มข้อห้ามในการขับรถขึ้นจากเดิมอีก ๔ ประการ คือ ข้อห้ามตาม (๕) ถึง (๘) ^๓ ของมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในสมัยนั้น ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) จึงมีความเห็นว่า การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถโดยไม่มีข้อเท็จจริงอื่น ยังถือไม่ได้ว่าผู้ขับขี่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒

ประเด็นที่สอง ปัญหาว่ามาตรา ๔๓ (๕) ^๔ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ จะครอบคลุมถึงการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถหรือไม่นั้น เมื่อได้พิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว เห็นว่า การใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถยังไม่ถึงขั้นเป็นการขับรถที่ผิดกฎระเบียบเกี่ยวกับการจราจรหรือวิธีปฏิบัติทั่วไปในการขับรถ จึงยังถือไม่ได้ว่าเป็นการขับรถที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดาตามนัยมาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ และโดยที่มาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นข้อห้าม (mala prohibita) เกี่ยวกับความปลอดภัยในการจราจรที่มีบทลงโทษผู้ฝ่าฝืนถึงขั้นจำคุก จึงต้องตีความอนุमतราน้อย่างเคร่งครัด โดยไม่อาจขยายความให้ครอบคลุมถึงการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถได้ นอกจากนี้ มาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นบทบัญญัติที่ตราขึ้นก่อนที่จะมีการผลิตโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นสินค้าออกสู่ท้องตลาดอย่างแพร่หลาย จึงใช้ถ้อยคำที่มิได้มีความมุ่งหมายที่จะใช้บังคับแก่ผู้ขับขี่รถที่ใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถด้วย ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) จึงมีความเห็นว่า มาตรา ๔๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถ

ประเด็นที่สาม ปัญหาว่า “หรือจะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อให้ครอบคลุมถึงเรื่องดังกล่าว” นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๙) เห็นว่า ควรแก้ไขพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อให้มีข้อห้ามดังกล่าว แต่การแก้ไขกฎหมายเป็นปัญหาด้านนโยบายสำคัญที่กรมตำรวจควรเสนอกระทรวงมหาดไทยพิจารณาก่อนโดยรอบคอบพร้อมกับการเสนอร่างกฎหมายจนถึงคณะรัฐมนตรีเสียก่อน และร่างกฎหมายดังกล่าวควรมีหลักการที่ครอบคลุมถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาในปัจจุบันและในอนาคตได้เป็นต้นว่า ห้ามผู้ขับขี่ใช้มือข้างหนึ่งเพื่อรับประทานอาหาร หรือเปิดโทรศัพท์มือถือ ในขณะที่ขับรถ กับควรพิจารณากำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมกับลักษณะของความผิดด้วย ฉะนั้น นอกจากข้อห้ามเกี่ยวกับการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่ในขณะที่ขับรถแล้ว สมควรพิจารณาแก้ไขมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยกำหนดให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจออกกฎกระทรวงวางข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัยในการจราจรไว้ทำนองเดียวกับมาตรา ๑๐๒ (๔)

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

“ และมีบทกำหนดโทษทำนองเดียวกับมาตรา ๑๒๗ ” แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๕

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๔๑

มาตรา ๑๐๒ ในขณะปฏิบัติหน้าที่ ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถต้อง

(๑) แต่งกายสะอาดเรียบร้อยตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๒) ไม่แสดงกิริยาหรือใช้อ้อยคำเป็นการเสียชื่อเสียง ดุหมั่น ก้าวร้าว รังแก รบกวน หรือหยาบ

หยาบผู้หนึ่งผู้ใด หรือแสดงกิริยาวาจา หรือส่งเสียงด้วยประการหนึ่งประการใดในลักษณะไม่สมควรหรือไม่สุภาพ

(๓) ไม่เสพหรือเมาสุราหรือของมึนเมาอย่างอื่น

(๓ ทวิ) ไม่เสพยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ

(๓ ตรี) ไม่เสพวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

(๔) ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดว่าด้วยความปลอดภัยในการขนส่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๖ มาตรา ๑๒๗ ผู้ได้รับใบอนุญาตปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประจำรถผู้ใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๑๐๑ มาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) หรือ (๔) มาตรา ๑๐๓ มาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ หรือมาตรา ๑๐๗ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท